

PTE
JANUS
EGYETEMI
SZÍNHÁZ

Bemutató
előadás:

2026. május 8.

MADÁCH IMRE

AZ EMBER TRAGÉDIAJA

DRÁMAI KÖLTEMÉNY 2 FELVONÁSBAN

RENDEZŐ,
DRÁMAPEDAGÓGUS:

Ákli Krisztián

PTE
JANUS
EGYETEMI
SZÍNHÁZ

RENDEZŐI KONCEPCIÓ:

Az ember tragédiája ebben az előadásban nem történelemóra, hanem egy széteső tudat története: Ádám újra és újra nekifut a boldogságnak, és minden korban ugyanabba a falba ütközik. A vágy hajtja előre, Lucifer józanul lebontja az illúzióit, Éva pedig mindig felvillantja azt, amit sosem lehet igazán elérni.

A három főszereplő mellett az Úr és a falanszter tudósa is megszólal, és segít eligazodni a történet kérdéseiben.

A végén nem megnyugtunk, hanem ott hagyunk egy nyugtalan gondolattal: *lehet, hogy az ember nem győzni jött a világba – csak újra próbálkozni.*

MADÁCH IMRE

AZ EMBER TRAGÉDIAJA

DRÁMAI KÖLTEMÉNY 2 FELVONÁSBAN

SZEREPLŐK:

ÚR:

Czéh Dániel

ÁDÁM:

Popa Máté

ÉVA:

Somogyi Bianka

LUCIFER:

György Zoltán

FALANSZTER TUDÓSA:

Kocsis Gergely

DRAMATURG:

Holczer Sára

ZENEI MUNKATÁRS,

LÁTVÁNYTERVEZŐ:

Jankó Mátyás

JELMEZTERVEZŐ:

Kurucz Boglárka

RENDEZŐ,

DRÁMAPEDAGÓGUS:

Ákli Krisztián

Összefoglaló a plakát-és színlaptervhez

Az ember tragédiája színrevitelét a pécsi Janus Egyetemi Színház terébe képzeltük el, amely intimebb, kísérletező jellegével különösen alkalmas egy beavató színházi formára. Nem a teljes mű előadására törekszünk, hanem a legfontosabb párbeszédet és gondolati csomópontokat emeljük ki, hogy a nézők – elsősorban a 17–25 éves korosztály – közvetlenebb módon kapcsolódhassanak a darab alapkérdéseihöz. A cél nem az, hogy a művet „végigmondjuk”, hanem hogy a nézők számára átélhetővé tegyük annak alapkérdéseit: mi hajtja az embert, és miért vall újra és újra kudarcot.

A rendező Ákli Krisztián, akit azért választottunk, mert évtizedes tapasztalata van abban, hogyan lehet összetett filozófiai műveket fiatalok számára érthetővé és átélhetővé tenni. Rendezéseiben hangsúlyos a gondolati tisztaság és a színészi jelenlét, amely különösen fontos egy olyan mű esetében, ahol a szöveg hordozza a jelentés nagy részét. Az ő színházi nyelve nem látványközpontú, hanem belső folyamatokra épít, így képes a Tragédiát nem történelmi tablók sorozataként, hanem egyetlen tudat drámájaként megmutatni.

A rendezői koncepció szerint az előadás középpontjában Ádám belső utazása áll. A különböző történelmi színek nem önálló világokként jelennek meg, hanem ugyanannak a kérdésnek variációiként: hogyan találhat az ember értelmet és beteljesülést. A díszlet ennek megfelelően nem realista, hanem egy absztrakt, változó tér, amely inkább tudatállapotokat jelenít meg. A vetített szövegek, a töredezett vizuális elemek és a visszatérő motívumok azt sugallják, hogy Ádám nem kilép a világokból, hanem saját gondolkodásának különböző rétegein halad végig. A zenei és hangi világ is ezt erősíti: nem illusztrál, hanem feszültséget teremt.

Ádám szerepére Popa Mátét választottuk, mert játékában hitelesen jelenik meg az útkeresés dinamikája: képes megmutatni a lelkesedést, a bukást és a kiüresedést is, ami a figura legfontosabb íve. Nem statikus hőst, hanem változó, esendő embert tud megjeleníteni.

Évát Somogyi Bianka alakítja, akit azért tartunk alkalmasnak, mert jelenléte egyszerre konkrét és elvont: képes megmutatni Évát mint érző embert és mint eszményt. Legutóbb a Bánk bán Melindájaként láthattuk a JESZ-ben.

Lucifer szerepében György Zoltánt képzeljük el, mert visszafogott, intellektuális játéka lehetővé teszi, hogy a figura ne külső gonoszként, hanem gondolkodó ellenpontként jelenjen meg. Az ő Luciferje nem rombol, hanem kérdez és további gondolkodásra sarkall.

Az Úr szerepére Czéh Dánielt választottuk, mert nyugodt, súlyos jelenléte alkalmas arra, hogy a történések fölé emelkedő, időtlen nézőpontot képviselje. A pécsi Bóbita Bábszínház Az ember tr. című darabjában már láttuk őt ebben a szerepben.

A falanszter tudósát Kocsis Gergely alakítja, aki precíz, racionális játékstílusával hitelesen jeleníti meg azt az embertípust, amely már szinte teljesen lemondott az érzelmekről a hatékonyság kedvéért.

A dramaturg Holczer Sára, akit azért választottunk, mert képes a Tragédia komplex szövegéből olyan jeleneteket kiemelni és egymás mellé helyezni, amelyek ebben a tömörített formában is világos gondolati ívet alkotnak.

A zenei munkatárs és látványtervező, Jankó Mátyás feladata egy egységes atmoszféra megteremtése, amely nem illusztrálja, hanem kiegészíti a színészi játékot. Az alternatív színház asszociációkra, a nézői fantáziára építő, egyszerű eszközhasználatával (főképp az árnyjáték-technika segítségével) teremti meg a különböző korok hátterét.

A jelmeztervező, Kurucz Boglárka jelzésszerű, nem korhű jelmezekben gondolkodik, amelyek a karakterek belső állapotát tükrözik, nem a történelmi korszakot.

A három főszereplő mellett az Úr és a falanszter tudósa kiemelt szerepet kapnak. Az Úr jelenléte távlatot ad: általa az emberi törekvések nemcsak belülről, hanem kívülről is értelmezhetővé válnak. A falanszter tudósa ezzel szemben a végletekig racionalizált világ képviselője, aki már nem kérdez, hanem rendszerez. Az ő megszólalása különösen fontos a mai nézők számára, mert könnyen felismerhető benne a jelenkor technikai gondolkodása. Kettejük együttes jelenléte feszültséget hoz létre: hit és racionalitás, távlat és beszűkültség között.

A plakátterv szorosan kapcsolódik ehhez az értelmezéshez. A vizuális világ sötét, töredezett és nyugtalanító: a széteső arc és a kiáradó szöveg az ember belső instabilitását jelzi. A tipográfia nem rendezett, hanem szinte szétesésű, ami azt sugallja, hogy az emberi gondolatok sem alkotnak egységes rendszert. A plakát nem egy konkrét jelenetet ábrázol, hanem egy állapotot: az identitás megbomlását. Ez különösen fontos a fiatal célközönség számára, mert ez az élmény sokuk számára ismerős lehet.

A plakátra választott idézet – „*Az ember hő kebelével eseng epedve szerelem után, s csak kint arat*” – a konstantinápolyi színből származik, ahol Lucifer mondja Tankrédnak (Ádámnak), miután szerelmi törekvése kudarcot vall. Azért ezt az idézetet választottuk, mert nemcsak a konkrét jelenetre vonatkozik, hanem általános érvényű megállapítás az emberi létről. A szerelem itt a teljesség utáni vágy metaforája, amely mindig túlmutat a valóságon, ezért szükségszerűen csalódáshoz vezet. A plakát képi világa ezt a gondolatot erősíti fel.

A 17–25 éves célközönség megszólítása tudatos. Ez az életkor az útkeresés, a döntések és a kudarcok időszak. Az előadás nem kész válaszokat ad, hanem kérdéseket fogalmaz meg: mit érdemes akarni, hogyan lehet együtt élni a csalódással, és van-e értelme a küzdelemnek. A beavató színházi forma ezt támogatja: a néző nem távolról figyel, hanem gondolkodó résztvevővé válik.

Összességében a plakát- és színlapterv egy egységes koncepciót képvisel: az emberi vágy és a beteljesülés közötti feszültséget állítja középpontba. A választott alkotók, a vizuális világ és a dramaturgiai megoldások mind ezt az értelmezést erősítik, és egy olyan előadást ígérik, amely nem lezár, hanem gondolkodásra készítet.

Az előadás így nem kész válaszokat ad, hanem egy közös gondolkodási teret hoz létre, ahol a nézők maguk tehetik fel a kérdést: mit kezd az ember a saját vágyaival – és valóban csak „kint arat”-e.